

ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ

- Α -

Οδός Αγίας Βαρβάρας

Η Αγία Βαρβάρα είναι πολιούχος της πόλης του Ρεθύμνου και προστάτιδα του πυροβολικού. Γιορτάζεται η μνήμη της στις 4 Δεκεμβρίου και είναι επίσημη αργία της πόλεως.

Κτήρια- Αξιοθέατα

- Ο ναός της Αγίας Βαρβάρας χτίστηκε το 1885 στη θέση παλιότερου ναού. Χαρακτηριστικό γνώρισμά της είναι ότι δε διαθέτει καμπαναριό.
- Σε κτήριο που βρίσκεται στον αύλειο χώρο της εκκλησίας στεγαζόταν μέχρι πρόσφατα η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρεθύμνου από το 1945.

Οδός Αγίου Γεωργίου

Ο Άγιος Γεώργιος ήταν αξιωματικός στο ρωμαϊκό στρατό και είναι προστάτης του πεζικού.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Ο ναός του Αγίου Γεωργίου ήταν καταφύγιο των χριστιανών επί τουρκοκρατίας. Γνωστή και ως Γρότα τ' Αη Γιώργη. Το χαρακτηριστικό της οδού είναι ότι έχει σχήμα «Γ».

Οδός Αγίου Φραγκίσκου

Ο Άγιος Φραγκίσκος (προστάτης των ζώων) είναι από τους σημαντικότερους Αγίους της Δυτικής Εκκλησίας. Ήταν αποδεκτός και από τους ορθόδοξους, οι οποίοι εκκλησιάζονταν και αφιέρωναν τάματα στη χάρη του.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Παλιότερα υπήρχε μοναστήρι αφιερωμένο στον Άγιο Φραγκίσκο.
- Σήμερα βλέπουμε την αίθουσα του Αγίου Φραγκίσκου, στην οποία στεγάζεται προσωρινά το Αρχαιολογικό Μουσείο Ρεθύμνου.
- Αίθουσα της Περιηγητικής Λέσχης .
- Στο τέλος του δρόμου βρίσκεται η είσοδος του Τούρκικου Σχολείου. Εκεί στεγαζόταν οθωμανικό σχολείο θηλέων που ιδρύθηκε το 1795. Το κτήριο που υπάρχει σήμερα κατασκευάστηκε το 1890. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι Τούρκοι στένεψαν το βενετσιάνικο εξωτερικό θύρωμα χτίζοντας ένα μικρότερο εσωτερικό. Ανάμεσα στα δυο θυρώματα υπάρχει παράσταση κληματαριάς.

Οδός Αραμπατζόγλου

Ονομάστηκε έτσι από τον Αντιδήμαρχο Ρεθύμνου Θεόδωρο Αραμπατζόγλου.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Πρώην οικία του καθολικού επισκόπου. Στο ισόγειο υπάρχει τοξωτή πόρτα που μοιάζει με την κεντρική πύλη της Φορτέτζας με χαρακτηριστικό ρόπτρο.
- Πολλά διατηρητέα κιόσκια τουρκικής εποχής.

Οδός Αρχαδίου

Πήρε το όνομά της από την ιστορική Μονή, σύμβολο ηρωισμού και θυσίας που έγινε γνωστή κατά την επανάσταση του 1866-69.

Κτήρια- Αξιοθέατα :

- Τζαμί Καρά Μουσά Πασά : Στη θέση του, κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας, υπήρχε μονή αφιερωμένη στην Αγία Βαρβάρα. Δυτικά από το κεντρικό κτήριο υπάρχει ο ερειπωμένος μιναρές του τζαμιού. Ενσωματωμένη στη στεγασμένη είσοδο της αυλής του τζαμιού ήταν η κρήνη που αποτελούσε αναπόσπαστο τμήμα του συγκροτήματος του τζαμιού. Εξυπηρετούσε τις ανάγκες όχι μόνο των πιστών που έπρεπε να πλυθούν πριν την είσοδο τους στο τέμενος αλλά και τις ανάγκες ύδρευσης της περιοχής. Στον περίβολο σώζεται ακόμη και ένας τουρμπές (θολωτή ταφική κατασκευή), στον οποίο ίσως είχε ενταφιαστεί ο ιδρυτής του τζαμιού. Επίσης στον αύλειο χώρο του τεμένους σώζονται πολλές οθωμανικές επιτύμβιες στήλες.

-Χάνι Παττακού: Αρχικά αποτελούσε κατοικία ανώτερου διοικητικού αξιωματούχου της πόλης και στη συνέχεια το αγόρασε ο Παττακός, ο οποίος και διατηρούσε εκεί χάνι (πανδοχείο), όπου μπορούσαν οι επισκέπτες της πόλης να μείνουν και να αφήσουν τα μεταφορικά μέσα της εποχής (γαϊδούρια, μουλάρια και άλογα).

-Οικία Δρανδάκη: Αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της βενετσιάνικης αρχιτεκτονικής. Ανακαινίστηκε από τους Τούρκους το 1884. Εκεί στεγαζόταν το Αγγλικό Τηλεγραφείο.

-Στο κτήριο που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αρκαδίου και Μελιδόνη στεγαζόταν για 55 χρόνια το Δημαρχείο της πόλης μας.

-Λότζια: (βλ οδός Κωνσταντίνου Παλαιολόγου).

- Β -

Οδός Βαφέ

Ονομάστηκε έτσι από το ομώνυμο χωριό της επαρχίας του Αποκόρωνα Χανίων. Ήταν χωριό με μεγάλη επαναστατική δράση. Υπάρχει αφίδα που ενώνει τους δύο απέναντι τοίχους.

Οδός Βερνάρδου Μανουήλ

Ο Βερνάρδος ήταν τυπογράφος, νομομαθής και μέλος της Φιλικής Εταιρείας και υπηρέτησε και ως Υπουργός Δικαιοσύνης. Ήταν προστάτης των ελληνικών σχολείων και τυπογραφείων και είχε ιδρύσει τυπογραφείο, όπου τυπώθηκαν οι προκηρύξεις της επανάστασης του 1821.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Ωδείο Ρεθύμνου (Νερατζέ Τζαμί ή Τζαμί Γαζή Χουσεϊν Πασά): Το κτήριο αυτό παλιότερα ήταν εκκλησία της Σάντα Μαρία και μοναστήρι των Αυγουστινιανών Μοναχών. Η εκκλησία μετατράπηκε σε τζαμί το 1657 και ο μιναρές του χτίστηκε το 1890 και είναι ο ψηλότερος της πόλης (35μ).

-Το Σπίτι του Πολιτισμού: Στις αίθουσές του πραγματοποιούνται πολλές εκθέσεις, ομιλίες, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

-Κέντρο Μελέτης και Έρευνας της Ιστορίας της Εκπαίδευσης και του Διδακταλικού Επαγγέλματος: Εκεί εκτίθεται η συλλογή της Ελένης Γλύκατζη- Αρβελέρ και φιλοξενείται η έκθεση "Τα 600 συν 1 εκ του ταμείου μολύβια".

-Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο: Αποτελεί το πιο αντιπροσωπευτικό βενετσιάνικο αρχοντικό της πόλης. Στις αίθουσές του παρουσιάζονται μεταξύ άλλων υφαντική, κεραμική, καλαθοπλεκτική και τα παραδοσιακά επαγγέλματα του χαλκουργού, του σαμαροποιού, του πεταλωτή κ.α.

-Οικία με ένα από τα πιο σημαντικά θυρώματα της πόλης, στην οποία στεγάζεται το εργαστήριο του Γεώργιου Χατζηπαράσχου, που παρασκευάζει παραδοσιακό φύλλο – κανταΐφι. Στο υπέρθυρο της οικίας υπάρχει η λατινική επιγραφή που γράφει "Με την αρετή αστράφτει το σπίτι -1609- πρώτες μέρες του Ιούνη". Στο κέντρο του τύμπανου υπάρχει το οικογένημο της οικογένειας Clodio.

Οδός Βοσπόρου

Μικρό δρομάκι που κατεβαίνει από την πλατεία Γεσσάρων Μαρτύρων προς το ενετικό πηγάδι. Ονομάστηκε έτσι από το Βόσπορο, τον πορθμό που βρίσκεται ανάμεσα σε Προποντίδα και Εύξεινο Πόντο και χωρίζει την Κωνσταντινούπολη σε δύο κομμάτια (ευρωπαϊκό και ασιατικό) και συνεπώς την Ευρώπη από την Ασία.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

-Μέσα στο Βιβλιοπωλείο Δασκαλάκη υπάρχει τουρκική κρήνη

- Γ -

Οδός Γοβατζιδάκη Ιωάννη

Πήρε το όνομά της από τον Ιωάννη Γοβατζιδάκη, βουλευτή του Ρεθύμνου για πολλά χρόνια. Ήταν ο δημοτικότερος πολιτικός, δούλεψε για τη δημιουργία υποδομής στο οδικό δίκτυο, για την ανέγερση διδακτηρίων, βοήθησε τους πρόσφυγες και υπήρξε προστάτης του πτωχού και εργαζόμενου.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

-Εκεί βρίσκεται η δυτική είσοδος του Τούρκικου Σχολείου.

Οδός Γρηγορίου Πατριάρχη

Ονομάστηκε έτσι από τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριο. Ως επίσκοπος ανέπτυξε μεγάλη δράση σε όλους τους τομείς της Εκκλησίας, της παιδείας και της κοινωνικής πρόνοιας.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Τούρκικη κρήνη για πόσιμο νερό.
- Δεύτερη είσοδος του Εργαστηρίου Τομέα Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης.

- Δ -

Οδός Δασκαλογιάννη

Ο Δασκαλογιάννης Ιωάννης ήταν αρχηγός και ήρωας της επανάστασης του 1770. Καταγόταν από παλαιά οικογένεια των Βλάχων. Ήταν μορφωμένος και τον αποκάλεσαν δάσκαλο για τη γλωσσομάθεια και το σεβασμό που ενέπνεε. Κήρυξε την επανάσταση κατά των Τούρκων στα Σφακιά.

- Ε -

Οδός Εθνικής Αντιστάσεως

Στα τελευταία χρόνια της Ενετοκρατίας έπαιζε πρωτεύοντα ρόλο και ονομαζόταν Μεγάλη Ρούγα. Η οδός αυτή συγκέντρωνε την εμπορική κίνηση του Ρεθύμνου. Ονομάστηκε έτσι από την Εθνική Αντίσταση του λαού ενάντια στα γερμανικά στρατεύματα την περίοδο 1941 – 1944.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Η Μεγάλη Πόρτα (Πύλη Guora,): Η κεντρική είσοδος στο τείχος του Ρεθύμνου χτίστηκε όταν ήταν Ρέκτορας (βενετός διοικητής) του Ρεθύμνου ο Jacobo Guora. Η πόρτα είχε άνοιγμα 2,6 μέτρα και ύψος 6 μέτρα (μαζί με το αέτωμα έφτανε τα 10 μέτρα). Διέθετε αέτωμα, στο τύμπανο του οποίου υπήρχε ανάγλυφο το φτερωτό λιοντάρι της Βενετίας. Το ανάγλυφο αυτό σπασμένο βρίσκεται σήμερα στην αυλή της Λότζια.
- Το ενετικό πηγάδι:Το νερό του δεν ήταν πόσιμο, το χρησιμοποιούσαν για καθαριότητα. Από κάτω του κρυβόταν βενετσιάνικη υπόγεια δεξαμενή που διοχέτευε το νερό στην κεντρική Κρήνη Rimondi.
- Τα γραφεία της Πρωτοβουλίας Πολιτών Ρεθύμνου για την Πρόληψη των Τροχαίων Ατυχημάτων .
- Παλιά παραδοσιακά μαγαζιά στο δρόμο αυτό είναι το κηροπωλείο Φορτσάκη και λίγο πιο κάτω δεξιά το κουρείο του Ψυχάρáκη.
- Οθωμανική οικία, στην οποία στεγάζεται το Κέντρο Βυζαντινών Τεχνών.

Οδός Επιμενίδου

Ήταν ένας από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας. Ήταν σοφός, θεολόγος, προφήτης και μάντης. Κρητικός στην καταγωγή, γεννήθηκε στη Φαιστό, αλλά έζησε στην Κνωσό. Σε αυτόν αποδίδεται η οργάνωση των θρησκευτικών πραγμάτων και εορτών και γι' αυτό οι Κρήτες τον λάτρευαν ως Θεό μετά το θάνατό του.

- Κ -

Οδός Καστρινογιαννάκη (Διονυσίου Επισκόπου)

Ο Καστρινογιαννάκης Διονύσιος ήταν αδελφός του Μητροπολίτη Κρήτης Τιμοθέου. Το 1881 σε ηλικία 25 ετών εκλέχθηκε επίσκοπος. Είναι γνωστός για το «Λόγο Πανηγυρικό» που εκφωνήθηκε στην επέτειο του ολοκαυτώματος του Αρκαδίου.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Εκεί βρίσκεται ο Μητροπολιτικός Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου (Μεγάλη Παναγία), ο οποίος οικοδομήθηκε στη θέση παλιότερου ναού. Το καμπαναριό του ναού χτιζόταν για πολλά χρόνια και, επειδή όταν τελείωσε δεν υπήρχαν χρήματα για να αγοραστούν οι καμπάνες, ο Ρώσος Διοικητής Θεόδωρος ντε Χιόστακ διέθεσε χρήματα

για το σκοπό αυτό. Για το λόγο αυτό στη μεγαλύτερη από τις 8 καμπάνες που τοποθετήθηκαν αργότερα, γράφτηκε το όνομά του.

-Στο Ιερό της Μητρόπολης υπάρχει μαρμάρινη πλάκα με την εικόνα του Ηγούμενου Γαβριήλ που δώρησε ο Σύλλογος Ρεθυμνίων Αττικής "το Αρχάδι".

-Το προσκύνημα των Αγίων (12) Αποστόλων.

-Το κτήριο της παλιάς Εμπορικής Τράπεζας.

-Το Ιατρείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης .

Οδός Καψάλη Χρήστου

Ο Καψάλης ήταν πρόκριτος του Μεσολογγίου με μεγάλο δυναμισμό. Τη βραδιά της εξόδου του Μεσολογγίου (11-4-1826) έβαλε φωτιά στην πυριτιδαποθήκη του Ανεμόμυλου και σκοτώθηκαν μαζί του Τούρκοι και Αιγύπτιοι.

Οδός Κορνάρου Βικεντίου (Βιτσέντζου)

Στο εσωτερικό της σχηματίζεται μικρή πλατεία.

Ο Β. Κορνάρος ήταν ποιητής, γεννημένος στη Σητεία Λασιθίου. Έγραψε τα έργα «Ερωτόκριτος» και «Θυσία του Αβραάμ». Ήταν όπως τον χαρακτηρίζουν γλωσσοπλάστης και τον παραλληλίζει με τον Όμηρο της αρχαιότητας.

Οδός Κορωναίου Πάνου

Ονομάστηκε έτσι από τον Πάνο Κορωναίο, αξιωματικό του πυροβολικού της Σχολής Ευελπίδων. Πήρε μέρος στο Ρωσοτουρκικό πόλεμο, στην επανάσταση του 1862 και στην κρητική επανάσταση του 1866, οπότε και οργάνωσε το στρατό πριν το ολοκαύτωμα

Κτήρια- Αξιοθέατα:

Στη συμβολή των οδών Πάνου Κορωναίου και Σμύρνης υπήρχε την περίοδο των Ενετών ο Ναός της Αγίας Σοφίας. Οι Τούρκοι τον μετέτρεψαν σε τζαμί (Γιαχγιά Ιμπραήμ Τζαμί) προσθέτοντας ξύλινο μιναρέ, ο οποίος όμως δε σώζεται σήμερα.

- Λ -

Οδός Λαβυρίνθου

Ονομάστηκε έτσι από το λαβύρινθο, το υπόγειο διαμέρισμα της Κνωσού, όπου έμενε ο Μινώταυρος.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

-Πολιτιστικό Κέντρο Νέων.

Οδός Λασθένους

Ονομάστηκε έτσι από το Λασθένη, κρητικό στρατηγό του 1^{ου} π.Χ. αιώνα από την Κνωσό. Ήταν αρχηγός των Κρητών κατά των Ρωμαίων.

- Μ -

Οδός Μαβίλη Λορέντζου

Λυρικός ποιητής, ο τελευταίος της Επτανησιακής Σχολής και συνθέτης σκακιστικών προβλημάτων.

Οδός Μανιουδάκη Στυλιανού

Ονομάστηκε έτσι από το Στυλιανό Μανιουδάκη, ανώτερο αξιωματικό που σκοτώθηκε στη Μάχη της Κρήτης.

-Απέναντι από τη Μητρόπολη υπάρχει το πιο παλιό φαρμακείο της πόλης, το φαρμακείο του Κούνουπα.

Οδός Μαυροκορδάτου Αλεξάνδρου

Είναι μικρή οδός στο τέarma της Εθνικής Αντιστάσεως και στην αρχή της πλατείας Τίτου Πετυχάκη, μόλις 10 μέτρων. Πήρε το όνομά της από το γνωστό αγωνιστή της επανάστασης του 1821. Ήταν σπουδαίος πολιτικός και διακεκριμένος διπλωμάτης.

Οδός Μελιδονίου Σηλγαίου

Χαρακτηριστικό στοιχείο είναι ότι είναι αδιέξοδο και έχει σχήμα «Γ».

Το Σηγάιο Μελιδονίου βρίσκεται στο Μελιδόνι, ένα χωριό του Μυλοποτάμου. Το σηγάιο έγινε ευρύτερα γνωστό στην επανάσταση του 1821. Τον Οκτώβριο του 1823

αποκλειστήκαν μέσα 370 χριστιανοί που δεν ήθελαν να παραδοθούν, αλλά τελικά το πολιορκήσε ο Χουσεΐν Μπέης και τους εξόντωσε με φωτιά που έβαλε στην είσοδό του.

Οδός Μελχισεδέκ (Τσουδερός ηγούμενος)

Ο Μελχισεδέκ Τσουδερός υπήρξε ηγούμενος της Μονής Πρέβελη, μέλος της Φιλικής Εταιρείας και πρωτεργάτης της επανάστασης στην Κρήτη το 1821.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Κτήριο, όπου στεγάζεται το 2ο Σύστημα Ναυτοπροσκόπων Ρεθύμνου.
- Τα γραφεία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, που ιδρύθηκε το 1877 με πρωτοβουλία της Βασίλισσας Όλγας.
- Η Εστία Συλλόγου Ρεθυμνίων Μικρασιατών.

Οδός Μουσούρου Μάρκου

Ο Μουσούρος ήταν ένας από τους διασημότερους Έλληνες της διασποράς, φιλόλογος, κριτικός, ποιητής και επιμελητής εκδόσεων. Ήταν ο μεγαλύτερος φιλόλογος της εποχής του στην Ευρώπη.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Εκκλησία Αγ. Αντωνίου.

Οδός Μπουνιαλή Μαρίνου Τζανέ

Ήταν κρητικός ποιητής και ιερέας. Έζησε στη Βενετία όπου εκδόθηκε το ποίημα, περίπου 12.000 στίχων, που έγραψε για τον κρητικό πόλεμο 1645 – 1669 σε κρητική διάλεκτο της εποχής του. Ήταν φτωχός, σεμνός και σοφός, πολύ αγαπητός στο Ρέθυμνο και στη Βενετία.

Παλαιότερα, σ' αυτήν την οδό υπήρχαν καταστήματα όπου πετάλωναν τα ζώα και έφτιαχναν σαμάρια.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- “Σώμα Ελλήνων Οδηγών”.
- Το σπίτι του τούρκου Αλή Βαφή: Υπάρχει μαρμάρινο θύρωμα με τούρκικη επιγραφή και τη χρονολογία 1902.

- Ε -

Οδός Ξανθουδίδου Στεφάνου

Ο Ξανθουδίδης από τον οποίο πήρε το όνομά της η οδός, γεννήθηκε στο Αβδού Ηρακλείου και η οικογένειά του καταγόταν από τα Σφακιά. Ήταν ιδιαίτερα μορφωμένος, αρχαιολόγος στο επάγγελμα, διετέλεσε έφορος αρχαιοτήτων Χανίων και διακρίθηκε στην ιστορία, τη φιλολογία, τις αγγλικές έρευνες και τη λαογραφία. Μία σημαντική προσφορά του ήταν η κριτική και ερμηνευτική έκδοση του Ερωτόκριτου.

- Π -

Οδός Παλαιολόγου Κων/νου

Ο Παλαιολόγος ήταν ο τελευταίος Έλληνας αυτοκράτορας και υπερασπιστής της Πόλης. Βασίλευσε στο Βυζάντιο από το 1449 έως την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Γύρω από το πρόσωπό του έχει δημιουργηθεί ο μύθος για το Μαρμαρωμένο Βασιλιά.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Η Λότζια: Κατασκευάστηκε από Βενετούς στα μέσα του 16ου αιώνα και αποτελούσε χώρο συγκέντρωσης και συσκέψεων των Ευγενών για να συζητήσουν πολιτικά και οικονομικά θέματα. Μετά την κατάκτηση των Τούρκων μετατράπηκε σε τζαμί και κτίστηκε και μιναρές, ο οποίος καταδαφίστηκε το 1930. Στη συνέχεια στέγαζε το Αρχαιολογικό Μουσείο. Σήμερα πωλούνται αρχαιολογικά αντίγραφα του Υπουργείου Πολιτισμού.

Οδός Παπαμιχελάκη Μιχαήλ

Ο Παπαμιχελάκης διετέλεσε Βουλευτής, Νομάρχης Χανίων και Πέλλης και Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Ρεθύμνης το 1913. Ήταν ιατρός-λοχαγός στους απελευθερωτικούς αγώνες και στη Μικρασιατική Καταστροφή και αργότερα μαιευτήρας-παθολόγος στο Ρέθυμνο, όπου και έζησε με την οικογένειά του.

Οδός Πατελάρου Νεοφύτου

Ήταν Ρεθύμνιος μοναχός της Ιεράς Μονής Αρκαδίου. Αργότερα χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Κρήτης και συνέθεσε τις επισκοπές που υπήρχαν και διατηρούνται μέχρι σήμερα.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Εργαστήριο Τομέα Αρχαιολογίας, Ιστορία της Τέχνης, της Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης .
- Οικία που φέρει επιγραφή 1828 ΕΝΩΣΙΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.
- Παρεκκλήσι Αγίου Λαζάρου.
- Στο ίδιο κτήριο στεγάζεται η Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία.(ΕΣΕ), στην αυλή της οποίας υπάρχει ενετική κρήνη.

Οδός Πηγά Μελετίου

Ο Πηγάς Μελέτιος ο Α' ήταν λόγιος κληρικός και Πατριάρχης Αλεξανδρείας. Αφού σπούδασε, πήγε στη Δυτική Ευρώπη για κάποια χρόνια και κατόπιν επιστρέφει στην Κρήτη, όπου χειροτονείται ιερομόναχος στη Μονή Αγκαράθου.

- Ρ -

Οδός Ρήγα Φεραίου

Το πραγματικό του όνομα ήταν Αντώνιος Κυριαζής και κατάγονταν από το Βελεστίνο. Αφού πήρε εκεί τη βασική του μόρφωση, το 1785 πήγε στην Κωνσταντινούπολη, όπου συνέχισε τις σπουδές του κι εντάχθηκε στο περιβάλλον των Φαναριωτών. Στα χρόνια που ακολούθησαν διακρίθηκε ως λόγιος και συγγραφέας. Ήταν κορυφαίος εκπρόσωπος και κύριος εκφραστής του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Σκοτώθηκε από τους Τούρκους το 1798 στο Βελιγράδι.

- Σ -

Οδός Σουλίου

Πλακόστρωτη με πολλά τουριστικά καταστήματα. Παλαιότερα ήταν συγκεντρωμένα εκεί όλα τα τσαγκαράδικα τα λεγόμενα Μπιτσαξιδικά και γι' αυτό ονομαζόταν έτσι η περιοχή. Υπήρχαν επίσης στιβανάδικα, μαχαιράδικα και δερματοπωλεία. Πήρε το όνομά της από το ιστορικό Σούλι της Ηπείρου. Είναι γνωστό για την ισχυρή αντίστασή του έναντι των Τούρκων. Ο Αλή πασάς επιτέθηκε εναντίον τους και σκότωσε τους περισσότερους άνδρες, ενώ τα γυναικόπαιδα έπεσαν στο βράθρο του Ζαλόγγου, για να μη σκλαβωθούν από τους Τούρκους.

- Τ -

Οδός Τομπάζη

Ο Τομπάζης ήταν αγωνιστής του 1821 από την Ύδρα. Μετά την άφιξη του Καποδίστρια έγινε «Διευθυντής Ναυτικών Υποθέσεων». Αργότερα άφησε το νησί του και ήρθε ως Αρμοστής στην Κρήτη, όπου και πολέμησε.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Είσοδος του τζαμιού της Βαλιδέ Σουλτάνας.
- Αναπαλαιωμένο αρχοντικό (οικία του γιατρού και βουλευτή Μοάτσου) με αναπαλαιωμένο ενετικό θύρωμα που απεικονίζει δύο στρατιώτες.

Οδός Τρικούπη Χαρίλαου

Ο Χ. Τρικούπης ήταν πολιτικός από τους πιο προοδευτικούς της Ελλάδας. Το 1865 έγινε βουλευτής Μεσολογγίου και τον επόμενο χρόνο Υπουργός Εξωτερικών. Αργότερα του δόθηκε εντολή να σχηματίσει κυβέρνηση, οπότε διετέλεσε ως πρωθυπουργός τις περιόδους 1887-1890 και 1892-1895. Χαρακτηριστική η φράση του "Δυστυχώς επτωχέυσαμεν".

Οδός Τσαγρή

Πήρε το όνομά της από το Νομάρχη Ρεθύμνου κατά την εισβολή των Γερμανών Τσαγρή Γεώργιο. Στους βομβαρδισμούς της πόλης στις 20-22 Μαΐου 1941 είχε μείνει στην πόλη

με το Στυλιανό Μανιουδάκη, στο υπόγειο της Εθνικής Τράπεζας, που είχαν ως καταφύγιο-στρατηγείο. Μια βόμβα κατέστρεψε το κτήριο και έθαψε και τους δύο ζωντανούς κάτω από τα ερείπια.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Το ενετικό καμαράκι «Sotto portico» στην ένωση των οδών Τσαγρή – Κορνάρου.
- Εμπορική Τράπεζα.

Οδός Τσουδερών

Ονομάστηκε έτσι από την οικογένεια των Τσουδερών, καταγόμενη από τους Καλλέργηδες και συγκεκριμένα τον Εμμανουήλ Καλλέργη, που έλαβε το επίθετο Τσουδερός, λόγω «τσουδίσματος» των μαλλιών του, όταν ήταν έφηβος και μαθήτευε στη Μονή Πρέβελη.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Το παλιό ιδιωτικό σχολείο της κ. Αμαλίας.
- Το νεοκλασικό κτήριο της Εθνικής Τράπεζας.
- Το σπίτι του Τσουδερού με τη γνωστή χαρακτηριστική πόρτα.

- Φ -

Οδός Φιλικών

Φιλικοί ονομάζονταν οι μνημένοι στην Φιλική Εταιρία, η οποία ιδρύθηκε το 1814 στην Οδησό της Ρωσίας από τους Νικόλαο Σκουφά, Αθανάσιο Τσακάλωφ και Εμμανουήλ Ξάνθο. Σκοπός της η απελευθέρωση της Ελλάδας από τον ζυγό της δουλείας.

Οδός Φωκά Νικηφόρου

Δρόμος που διασχίζει την πόλη από τα βόρεια στα νότια. Υπήρξε κεντρικός δρόμος – κυρίως εμπορικός – κατά τη διάρκεια της ενετοκρατίας.

Πήρε το όνομά της από τον κορυφαίο αυτοκράτορα του Βυζαντίου Νικηφόρο Φωκά που απελευθέρωσε την Κρήτη από τους Άραβες το 961 μ.Χ.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Ημικατεστραμμένη κρήνη.
- Παλιό οθωμανικό λουτρό (χαμάμ).
- Η “Κυρία των Αγγέλων” (ή Μικρή Παναγία). Χτίστηκε τα τελευταία χρόνια της Βενετοκρατίας και ήταν αφιερωμένη στη Μαρία τη Μαγδαληνή. Οι τούρκοι μετέτρεψαν το ναό σε τζαμί και μάλιστα του πρόσθεσαν και μιναρέ. Όταν έπεσε η κορυφή του μιναρέ τον ονόμασαν “κουτσοτρούλη” (Κατά άλλους η Παναγία δεν άφησε να τελειώσει ποτέ ο μιναρές και έμεινε με κομμένη την κορυφή). Το 1917 μετατράπηκε σε ορθόδοξη εκκλησία (τρικλιτη χωρίς τρούλο), όταν βρέθηκε εκεί μέσα μία εικόνα της Παναγίας. Η εκκλησία εορτάζει στις 25 Μαρτίου.
- Πλατεία Μαρίας Παπαϊωάννου.
- Παιδική εστία.
- Το άγαλμα του Γρηγορίου Βοργιαδάκη.
- ΙΤΕ-Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, πρώην Μονή Αγίας Παρασκευής.

- Χ -

Οδός Χάλη Βασιλείου

Ονομάστηκε έτσι από το Β. Χάλη που ήταν οπλαρχηγός της Κρήτης από οικογένεια αρματολών. Από νωρίς έγινε αρματολός και συμμετείχε στον κλεφτοπόλεμο και στους αγώνες κατά των Τούρκων με γενναιότητα και πολεμική δεξιότητα.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Φιλόπτωχο Ταμείο Ι.Μ.Ρ.& Α.
- Εκκλησιαστικό Μουσείο Μητροπολιτικού Ναού.

Οδός Χατζηγεηγοράκη Γεωργίου

Ο Γ. Χατζηγηρηγοράκης ορφάνεψε σε ηλικία 12 ετών και στάλθηκε στη Μήλο και στη Σύρο για να τελειώσει το Γυμνάσιο. Σπούδασε γιατρός και στην επανάσταση του 1878 πρόσφερε τις υπηρεσίες του δωρεάν. Το Ρέθυμνο απέφυγε σφαγή και εμπρησμό χάρη σε αυτόν. Με ενέργειές του κτίσθηκε το Καμπαναριό-Ρολόι της μεγάλης Παναγίας το 1889 με χρήματα ρωσικά.

Κτήρια- Αξιοθέατα:

-Παλαιότερα υπήρχε εκεί το μονοπώλειο αλατιού και γι' αυτό ονομαζόταν και «αλατσάδια».

-Εκεί στεγαζόταν το Ρωσικό Προξενείο της πόλης.

Πλατεία Καρβολή και Δημητρίου

Κύπριοι αγωνιστές που απαγχονίστηκαν.

Πλατεία Πετυχάκη Τίτου

Ο Πετυχάκης, από όπου πήρε το όνομά της, γεννήθηκε στο Ρέθυμνο, όπου και μεγάλωσε. Το 1891 γράφτηκε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1925 εκλέγεται Δήμαρχος Ρεθύμνου για πρώτη φορά και παρέμεινε έως την κατάληψη της Κρήτης από τους Γερμανούς αλλά και μετά την κατοχή, έως το 1950. Εξαρχής προσπάθησε να αλλάξει την όψη της πόλεως του Ρεθύμνου. Αυτός έφτιαξε το Δημοτικό Κήπο .

Κτήρια- Αξιοθέατα:

- Κρήνη Ριμόντι. Κατασκευάστηκε το 1626 από τον Ρέκτορα του Ρεθύμνου A.Rimondi, στη θέση παλαιότερης κρήνης, λόγω του ότι υπήρχε έντονο πρόβλημα υδροδότησης της πόλης. Το νερό βγαίνει από τρεις κρουνοί σε σχήμα λεοντοκεφαλής, οι οποίοι βρίσκονται ανάμεσα σε τέσσερις κίονες με κορινθιακά κιονόκρανα και χύνεται σε τρεις γούρνες, για να πίνουν τα ζώα. Υπάρχει λατινική επιγραφή LIBERALITATIS και FONTES. Το νερό της ερχόταν από τον λόφο Ευλιγιά με πήλινους σωλήνες.

